

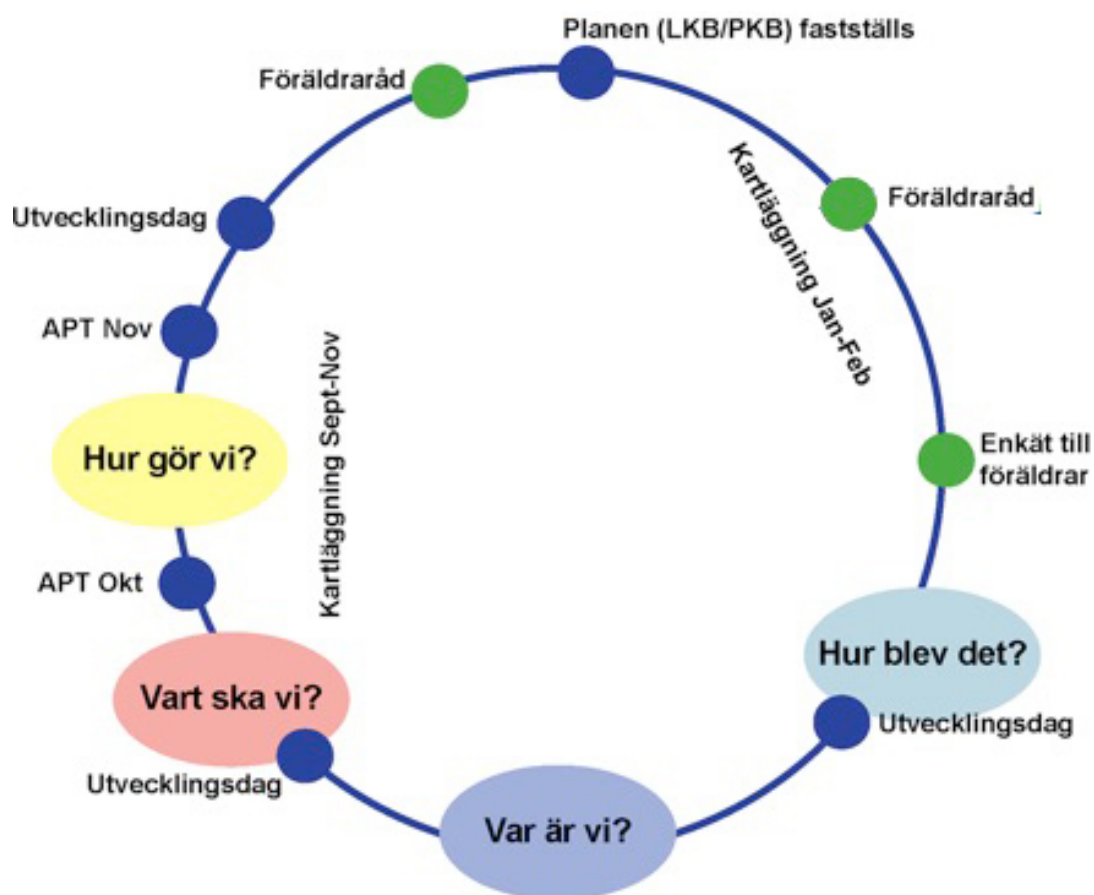
Frösöns Förskolor

Frösödals förskola

gäller 20190101 – 20191231

Fastställd 20131201

LIKABEHANDLINGSPLAN och PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING

Innehållsförteckning

reviderad 190301

Inledning med ledord	3
Utvärdering av föregående plan	4
Åtgärder för utveckling som kommer att vidtas	5
Barns och elevers deltagande i planarbetet	6
Främjande arbete	7
Förebyggande arbete	12
Rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling	13
Åtgärdande arbete	13
Om du känner oro, upplever eller får kännedom	14
Förankring, hur görs planen känd?	15
Uppföljning och utvärdering	15
Bilagor	16

1. Diskrimineringslagen och Skollagen
2. Trygghetsvandring/Observation
3. Frågor till vårdnadshavare efter inskolning
4. Frågor till vårdnadshavare vid utvecklingssamtal
5. Underlag för barnintervju
6. Dokumentation av utredning vid diskriminering och kränkande behandling
7. Definition av begrepp
8. Incidentrapport

Inledning

Varje förskola/skola ska från och med 1 januari 2009 följa bestämmelserna i två regelverk, Skollagen (2010 kap 6) och Diskrimineringslagen, se bilaga 1, för att garantera barns/elevs skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Dessa två lagar ersätter Barn- och elevskyddslagen som upphörde 1 januari 2009. Krav och syfte är detsamma: ***En ovillkorlig skyldighet att motverka diskriminering och kränkande behandling och att främja likabehandling*** (ur Skolverkets hemsida).

Förskolan ska arbeta med att främja likabehandling och ska arbeta förebyggande mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Båda lagarna styr med krav på årliga handlingsplaner. Vår plan har sammanfört de båda uppdragen.

Diskrimineringslagen innebär också att barn och elever får ett lagligt skydd mot annan kränkande behandling än diskrimineringsgrunderna (se nedan). Om förskolan/skolan inte kan påvisa att den fullgjort sitt uppdrag kan skadestånd utdömas.

Diskrimineringsgrunderna är:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Funktionsnedsättning
- Ålder
- Könsoverskridande identitet/uttryck

Förskolechef har det yttersta ansvaret för att lagarna och planen efterföljs. Förskolechef ska driva det förebyggande arbetet genom att se till att frågor kring värdegrund och förhållningssätt diskuteras i personalgruppen. Förskolechef har ansvar att planen uppdateras och revideras. Förskolechef informerar om planen på höstens föräldramöte.

Ansvar:

Förskolechef och kvalitetsansvarig:

Ewa Larsson

Representant kvalitetsgrupp:

Benita Sunding

Ledord för Frösödals förskola som vi utgår från i vårt dagliga arbete:

- **Bemötande**
- **Trygghet**
- **Lärande**

Ledord och vision

På Frösödals förskola är det viktigt för alla hur vi bemöter varandra

Att bemöta varandra respektfullt, att man känner sig välkommen och som en del i ett sammanhang. Det ska kännas meningsfullt och roligt att komma till oss, det tror vi är en bra grogrund för ett lustfyllt lärande.

Barn lär inte bara med knoppen utan även med kroppen

Utემiljön är en fantastisk lekmiljö för barn och pedagoger att jobba och utvecklas tillsammans i.

Den ger oss utrymme, högt i tak och en massa utmaningar och lekmaterial som vi kan använda.

Fantasi och kreativitet är ledord.

Utvärdering av föregående plan

Vi har arbetat om vår likabehandlingsplan för att den bättre ska stämma överens med Skolverkets aktuella råd och riktlinjer. Den är ett levande dokument som vi arbetar med aktivt och systematiskt under verksamhetsåret. Vi har arbetsplaner utifrån våra mål och vi har valt att jobba med Normer och Värden som prioriterat område, med betoning på:

Förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra. (Lpfö-10)

Förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. (Lpfö-10)

Analys av normer och värden i dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet

Vårt mål har varit: att alla som kommer till förskolan ska känna sig välkomna, sedda och bekräftade. Målet är uppnått.

Analys – Lärdomar från arbetsplan och kartläggning 2018

Bra kommunikation mellan pedagoger. Vi pratar mycket med varandra/kollar av läget/informerar om hur dagen ser ut. Vi har en öppen och ärlig kommunikation. Detta ser/upplever barnen, är vi lugna blir barnen lugna. Vi får positiv respons av vikarier och föräldrar.

Kompisböckerna har varit ett bra material som barnen har tagit till sej, ex börjat använda begrepp som samarbete och förstå vad det betyder. Att jobba med kompisböckerna mer utifrån ett tema har gett resultat som gagnat barnen, hur dom uttrycker och visar känslor och hur dom är mot varandra, i förlängningen så ser vi att dom ska vara med i den dagliga verksamhetens värdegrundsarbete som tex när vi hänvisar till kompisolen. Alla avdelningarna arbetar utifrån värdegrundsmaterialet " de tio kompisböckerna".

Vi diskuterar med barnen vad de vill ha för material i först och främst "kudd- och bygggrummen" och byter ut det med jämna mellanrum, ex byter ut scenen för sång och teater mot byggkuddar och utklädningskläder. I bygggrummet har vi ex duplo, mekano och kaplastavar. Vi tycker att det sociala är viktigt, att alla har någon att leka med eller något att göra vilket speglar av sej på barngruppen. Vi pedagoger har en samsyn som barnen känner av. Vi har haft Mini Röris med hela gruppen 1 gång/veckan vilket skapat en bra gemenskap- rörelse+sång= glädje

Vi har arbetat med tema som grundats i barnens intressen. Ett bra arbetssätt för att få in större delen av läroplanens strävansmål och öka delaktigheten.

Ljudvolymen när barnen pratat i mun på varandra och hur starkt dom pratar har blivit bättre för att vi blivit bättre på att prata en i taget, barnen har tagit till sig "volymprat" Vara rädd om varandras öron, lyssna på varandra. Tränat på "en i taget" under flera av dagens rutiner/situationer och lekar. Turtagning.

Barnen skapar och leker tillsammans, barnen hjälper varandra och visar hänsyn. Medveten närvaro av vuxna i leken ger resultat.

Vid planeringsdagar eller när många ordinarie är borta, organiserar vi så att vi fördelar den ordinarie personalen där behov finns.

Vårt grundarbete mot att nå målet är en ständigt pågående process, vi känner att vi har en barngrupp som är glad, positiv och vill komma till oss på förskolan.

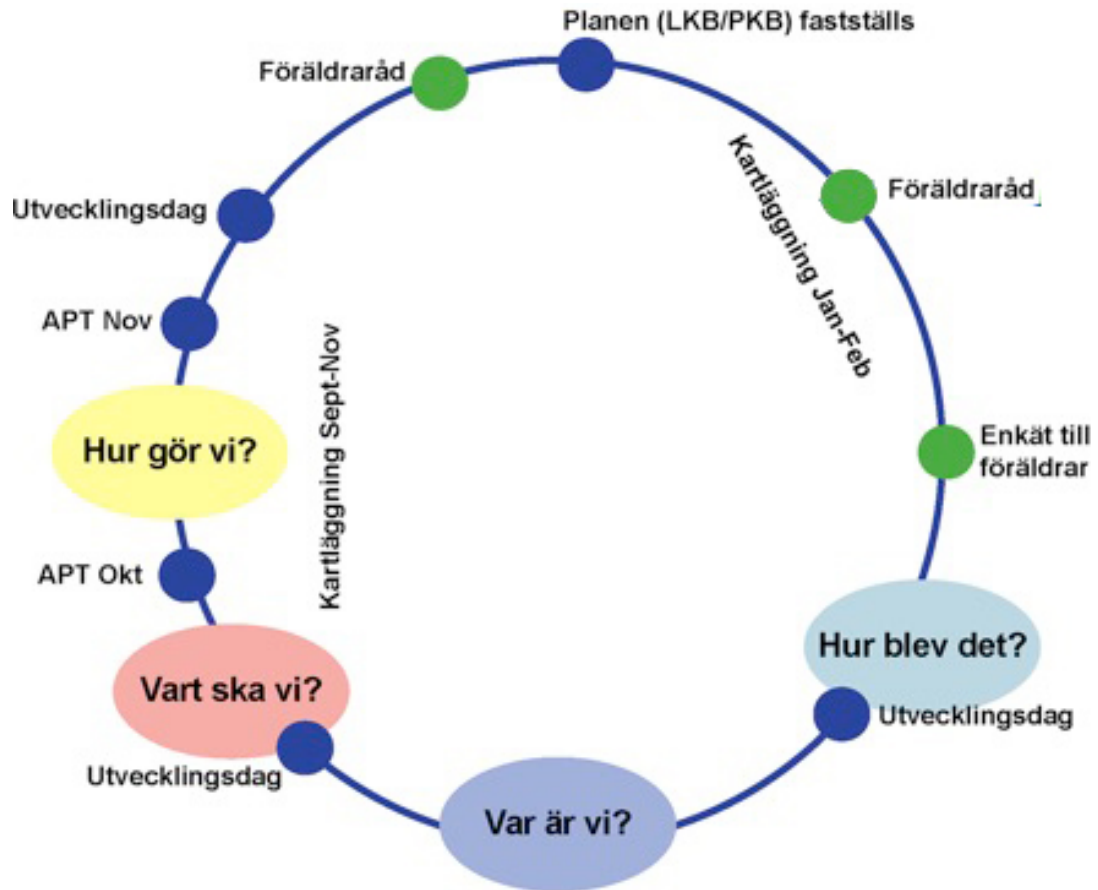
Vi har en stor gård där det kan hända mycket som vi pedagoger inte hinner uppfatta, en ggr/år görs en kartläggning som gör oss medvetna om vilka platser det kan vara. Genom utvecklingssamtalet får vi oxå en bild av hur vårdnadshavarna tycker och tänker kring trygghet och bemötande och det erbjuds en ggr/år. Det var nöjda föräldrar på alla avd.

I vårt arbete med likabehandlingsplanen har vi fått en ökad medvetenhet i dessa frågor.

Åtgärder för utveckling som kommer att vidtas inom "Normer och värden":

- Förankra Likabehandlingsplanen hos föräldrar och barn. Skapa forum för att nå ut med information till föräldrarna.
- Fortsätta att utveckla arbetet med olika värdegrundsmaterial. Det här året har vi arbetat med "Kompisböckerna".
- Fördjupa oss i det demokratiska uppdraget, läsa mer litteratur, implementera och revidera likabehandlingsplanen, och öka vår kunskap kring diskrimineringsgrunderna.
- Arbeta med ett normkritiskt förhållningssätt bland personalen.
- I förvaltningen har vi interkulturalitet som ett prioriterat område.
- Gruppstärkande lekar, där barnen får ta ansvar. Ge dem förtroendeuppgifter. Vi arbetar medvetet med att barnen bearbetar det de ser och hör genom leken.
- Att alla barn och föräldrar ska känna sig välkomna och bra bemötta i förskolan.
- Arbeta med att eliminera riskplatser i ute och inne miljön.
- Att ha fasta namn på våra olika åldersgrupper har skapat trygghet och lugn hos barnen.
- Vi vuxna behöver vara med i leken och sprida ut oss på gården
- Bli bättre på att dela med oss av material och tänka på varandra

Frösöns förskolors årshjul för kvalitetsarbete

Barns deltagande i planarbetet

Pedagogerna berättar för barnen att vara en bra kompis och om hur man bemöter varandra. I den dagliga pedagogiska verksamheten har vi ständigt en pågående diskussion/samtal med barnen om normer och värden. Barnen visar var de känner sig trygga/otrygga genom att visa med glada och ledsna ansikten i olika miljöer, både ute och inne. Genom att använda olika värdegrundsmaterial kan barnen sätta ord på sina känslor och vi har en dialog runt bemötande, hur vi är en bra kompis och får ett trivsamt klimat. Uppföljning av detta är ständigt pågående i den vardagliga verksamheten.

Främjande arbete Under denna rubrik skriver ni in målen från Normer och värden ur arbetsplanen samt det som framkom i PBS-arbetet med det främjande arbetet utifrån varje diskrimineringsgrund.

Ur Allmänna råden 2012:10 : Vårt främjande arbetet ska syfta till att skapa en trygg förskolemiljö och förstärka respekten för allas lika värde. Det bedrivs kontinuerligt och utan förkommen anledning, som en naturlig del i det vardagliga arbetet. Målet för det främjande arbetet skriver vi in i vår arbetsplan under normer och värden. Det ska tydligt framgå att det omfattar alla diskrimineringsgrunderna. Förskolan ska erbjuda en verksamhet där alla barn upplever meningsfulla sammanhang, delaktighet och att olikheter är en tillgång.

Mål	Vad ska vi göra?	När ska vi göra det?	Hur gör vi?	Vem ansvarar?	Utvärdering Vem? Hur? När?
Förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra.	Föräldrar ska känna att de har fått ett bra bemötande och känna att de får information kring sitt barn. Vi arbetar för att alla, både vuxna och barn, ska känna sig välkomna och trygga på förskolan.	I den dagliga kontakten.	Vi skapar kontakt med barnens familjer. Vi är närvarande pedagoger. Frågor till utvecklings och inskolningssamtal till föräldrar. Genom kartläggning av verksamheten samt att alla hälsar på varandra och tar ögonkontakt. Arbetet med likabehandlingsplanen och dess diskrimineringsgrunder ska fortsätta under hela verksamhetsåret. Intervju med barnen (glada ledsna ansikten). Trygghetsvandring (utifrån karta inne/ute) Föräldraenkät i april	Samtliga pedagoger	Avdelningens reflektionstid. Vid utvecklingssamtalen
	Få barnen att våga vara öppna, samtala och lyssna på varandra.	I den dagliga verksamheten.	Att arbeta med att stärka barnens självkänsla genom att positivt möta dem som unika människor. Arbeta med olika värdegrundsmaterial.	Pedagogerna på avdelningen.	Avdelningens reflektionstid. Vid utvecklingsdagar

	Vi strävar efter att barnen ska utveckla ett samspel med varandra genom öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar.		Genom att lyssna, prata och hjälpa varandra på ett respektfullt sätt. Alla vuxna är förebilder, pedagoger, föräldrar, övriga personal. Gruppstärkande lekar. Vi ger alla barnen förtroendeuppgifter.		
	Ge barnen möjlighet att ta ansvar, visa varandra respekt, hänsyn och vara rädda om varandra.	I den dagliga pedagogiska verksamheten.	Genom att vara och påvisa goda förebilder för varandra.	Pedagogerna på avdelningen.	Avdelningens reflektionstid. Vid utvecklingsdagar
Förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning	Barnen ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att ta hänsyn till varandras olikheter. Barnen ska ges rikliga tillfällen att utveckla sin fantasi och därmed öka sin förmåga att sätta sig in i andra människors situation. Vi ger utrymme för barnens frågor och funderingar och bemöter dessa på ett respektfullt sätt.	I den dagliga pedagogiska verksamheten.	Gruppstärkande lekar Vi arbetar med värdegrundsfrågor genom leken. Vi har mindre grupper i gruppen för att barnen ska känna sig trygga, våga ta för sig, bli lyssnade till och sedda av pedagoger.	Pedagogerna på avdelningen.	Avdelningens reflektionstid
Gemensamt förhållningssätt bland pedagogerna.	Samtal i grupp kring diskriminerings-grunderna.	Arbetsplats-träffar, Schemalagda möte för alla pedagoger Fortlöpande under året.	Litteratur, Skolverkets Allmänna råd, Skolinspektionens Förebygga diskriminering och kränkande behandling		Schemalagda möten för alla pedagoger Arbetsplatsträffar Vid utvecklingsdagar ”Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet”. Årlig utvärdering från pedagoger

Främjande arbete- diskrimineringsgrunderna Under denna rubrik skriver ni in från Normer och värden ur arbetsplanen (VAD och HUR) , det som framkom i PBS-arbetet med det främjande arbetet utifrån varje diskrimineringsgrund.

Diskrimineringsgrunderna	Vad ska vi göra?	När ska vi göra det?	Hur ska vi göra det?	Vem ansvarar?	Utvärdering Vem? Hur? När?
Kön:	Flickor och pojkar ska ha lika stort utrymme och inflytande i förskolan.	I den dagliga verksamheten.	Genom att öka medvetenhet hos varje enskild pedagog. Vi ska respektera och lyssna på varandra.	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid. Vid utvecklingsdagar inför ”Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet”
	Att vi har en lärmiljö som inspirerar och ger möjlighet att få prova olika roller.	Inför inköp. Observationer av barnens lek	Vi gör medvetna val av material. Vi tänker jämställt vid inköp och breddar vårt material.	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid. Vid utvecklingsdagar inför ”Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet”
Etnisk tillhörighet:	Vi har en nyfiken och positiv inställning till olika kulturer och språk.	I den dagliga verksamheten i möten med andra människor.	Vara lyhörd och bemöta barnens frågor	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid. Vid utvecklingsdagar inför ”Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet”.
			Vi erbjuder tolkmöjlighet och modersmålsundervisning.	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid

					Vid utvecklingsdagar inför "Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet"
			Uppmärksamma traditioner och högtider.	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid Vid utvecklingsdagar inför "Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet"
Religion eller annan trosuppfattning:	Vi respekterar alla och lyfter fram varandras olikheter.	I den dagliga verksamheten.	Vi är lyhörda, samverkar med och lyssnar in vårdnadshavare om traditioner och bakgrund.	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid föräldramöten, utvecklingssamtal.
	Vi synliggör att det finns olika religioner.	I den dagliga verksamheten.	Vi serverar mat utifrån religiösa önskemål. Arbetar med att synliggöra olika traditioner och ger barnen möjlighet att se och uppleva mångfald.	Kökspersonal. Samtliga pedagoger	Avdelningens planerings och reflektionstid. Vid utvecklingsdagar inför "Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet".
Sexuell läggning	Att respektera varandra.	I den dagliga verksamheten.	Vi har ett fördomsfritt bemötande och har en öppen dialog med vårdnadshavare. Bemöta barnens frågor med fakta.	Samtliga pedagoger	Vid utvecklingsdagar inför "Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet" Utvecklingssamtal
	Alla blanketter till vårdnadshavare ska vara neutrala.	Fortlöpande när nya blanketter ska tillverkas	Vi utformar våra blanketter så att det står vårdnadshavare	De som ansvarar för att utforma varje enskild blankett	Ses över vid utvärderingar av blanketter.
Funktionsnedsättning:	Synliggöra olikheter som styrkor. Stärka barnens självkänsla	I den dagliga verksamheten.	Planera verksamheten så att alla kan delta.	Samtliga pedagoger	Avdelningens planerings och reflektionstid Vid utvecklingsdagar inför "Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet"
	Alla barn ska kunna delta i den	Fortlöpande under	Anpassa verksamheten så alla	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och

	pedagogiska verksamheten.	avdelningens planeringstid.	får förutsättningar att delta eller har andra valmöjligheter. Försöka anskaffa hjälpmedel/resurser och kunskap		reflektionstid Vid utvecklingsdagar inför "Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet".
Ålder:	Vi har ett medvetet förhållningssätt i vårt språk och våra handlingar i förhållande till barnens ålder. Se över lärmiljön så den passar olika åldrar.	I den dagliga verksamheten.	Vi observerar och utgår ifrån barnens mognad, behov och intressen när vi planerar verksamheten. Vi observerar och ser medvetet över våra gruppindelningar Planera inköp av material så det finns åldersanpassade/säkert lekmaterial.	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid Vid utvecklingsdagar inför "Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet"
Könsöverskridande identitet och uttryck:	Vi har ett positivt/ accepterande bemötande och bejakande.	I den dagliga verksamheten.	Vi bemöter alla människor med nyfikenhet och lyhördhet..	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid Vid utvecklingsdagar inför "Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet".
	Alla barn och föräldrar ska känna sig välkomna och likvärdigt bemötta.		Vi arbetar medvetet med att tänka könsöverskridande vid inköp och breddar vårt material.	Samtliga pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid

Förebyggande arbete

Ur Allmänna råd 2012:10 "Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, och omfattar sådant som i en kartläggning av verksamheten identifieras som risker".

På Frösöns förskolor genomförs på hösten en kartläggning bland barnen och utifrån resultat och analys av densamma genomförs eventuella insatser/åtgärder. Om åtgärder ska sättas in är det viktigt att göra en tids- och ansvarsplan för vad som ska göras och vem som ska göra och när åtgärden ska följas upp. Personalens observationer är viktiga för att få syn på eventuella missförhållanden. Vi använder öppna frågor till barnen och vuxna .

Mål Utifrån analys av kartläggning	Vad ska vi göra?	När ska vi göra det?	Hur ska vi göra det?	Vem ansvarar?	Hur och när utvärderas insatsen?
Motverka otrygga platser ute/ inne	Se till att inga barn blir instängda på toaletterna	Dagligen	Vara vid toaletten	Pedagogerna	Avdelningens planerings och reflektionstid
Vårdnadshavare ska känna till inskolningsrutiner vid start	Tydligare information om hur inskolningen kommer att läggas upp.	Vid första mötet med vårdnadshavare.	Plan för inskolningstider görs tillsammans med vårdnadshavare	Inskolande pedagog.	Inskolningssamtalet Avdelningens planerings och reflektionstid
Alla barn ska känna trygghet i förskolans verksamhet.	Ta reda på när och var barnen känner sig otrygga.	Kontinuerligt	Kartläggning och observationer	Avdelningens pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid
Att alla barn ska ha samma förutsättningar i talutrymme.	Arbeta med att alla får lika talutrymme	I den dagliga pedagogiska verksamheten.	Medvetet arbeta med samtalsrundor, talkompis och berättarsten.	Avdelningens pedagoger	Avdelningens planerings och reflektionstid
Att ha en utmanande lärmiljö.	Se över våra lärmiljöer.	Tillsammans med barnen	Samtal med barnen kring bilder på material.	Avdelningens pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid
Att anpassa lärmiljö utifrån ålder.	Anpassa lärmiljön efter barngruppens sammansättning	Kontinuerligt	I samspel med barnen efter deras önskemål och behov.	Avdelningens pedagoger.	Avdelningens planerings och reflektionstid

Rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier, eller kränkande behandling

Systematiskt använder vi oss av dessa kartläggningsmetoder

- Trygghetsvandring, se bilaga 2
- Observation
- Intervju med vårdnadshavare med inskolningssamtalsfrågor, se bilaga 3
- Utvecklingssamtalsfrågor till vårdnadshavare, se bilaga 4
- Planerade samtal enskilt/grupp med barn, se bilaga 5
- Incidentrapport, se bilaga 9
- Daglig kontakt med vårdnadshavare
- Dokumentation
- Reflektion

Åtgärdande arbete

Huvudmannen och var och en i personalen som misstänker att ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd och hjälp och skydd är skyldig att anmäla det till Socialtjänsten, Polis, Arbetsmiljöverket.

Rutiner för akuta och långsiktiga situationer:

Barn-barn

1. Samtal med de berörda och faktainsamling
2. Personal dokumenterar händelsen i dokumentationsmallen, se bilaga 6
3. Skyndsamt informera vårdnadshavare och vidta åtgärder med stöd till både den/de utsatta och den/de som utsätter.
4. Uppföljning - observera nuläget i verksamheten och dokumentera
5. Förskolechefen informeras kring upprepade händelser som upprepas och när åtgärder behöver vidtas.
6. Barn- och utbildningsnämnden informeras (görs av förskolechef)
7. Eventuell anmälan till socialtjänsten (görs av förskolechef)

Vuxen – barn

1. Kollega/arbetslag samlar in fakta och dokumenterar i dokumentationsmallen se bilaga 6
2. Förskolechefen informeras
3. Vårdnadshavare informeras skyndsamt
4. Samtal med berörda
5. Stöd ges både till den/de utsatta och den/de som utsätter
6. Eventuell Polisanmälan (görs av förskolechef).
7. Eventuell anmälan till Arbetsmiljöverket (görs av förskolechef)
8. Barn- och utbildningsnämnden informeras (görs av förskolechef).
9. Uppföljning - observera nuläget i verksamheten och dokumentera i dokumentationsmallen, (se bilaga 6)

Vuxen – vuxen

1. Den utsatte/kollega/arbetslag uppmärksammar och samtalar om händelsen
2. Förskolechefen informeras skyndsamt
3. Skyndsamt ha samtal med berörda samlar in fakta och dokumenterar i dokumentationsmallen, se bilaga 6
4. Stöd ges till den/de utsatta och den/de som utsätter
5. Ev Polisanmälan (görs av förskolechef)
6. Ev anmälan till Arbetsmiljöverket (görs av förskolechef)
7. Uppföljning dokumentera i dokumentationsmallen, se bilaga 6

Om du känner oro, upplever eller får kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling:

- ⤴ Ta kontakt med pedagog eller förskolechef utifrån din situation.
- ⤴ Synpunkter kan också lämnas på blanketten ”synpunktshantering” som finns på kommunens hemsida.

Vår målsättning är att alltid ha en medvetenhet i organisationen av barnens vistelse på förskolan och pedagog finns närvarande och ser till att den fungerar bra för alla. Vi dokumenterar situationer när personalen ser ett mönster i barns beteende. Dokumentation görs enligt dokumentationsmall, se bilaga nr 6. Information om likabehandlingsplanen lämnas vid föräldramöten och utvecklingssamtal.

Till dig som vårdnadshavare

Om du misstänker att ditt eller något annat barn utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska du alltid vända dig till personal/förskolechef. Det kan vara svårt att förstå att ens eget barn diskriminerar, trakasserar eller kränker andra barn, men även i detta fall är det viktigt att prata med personal/förskolechef. Alla måste ta gemensamt ansvar och arbeta för alla barns trygghet och samhörighet.

Förankring, hur görs planen känd?

Förankring hos	Vad ska vi göra?	När ska vi göra det?	Hur ska vi göra det?	Vem ansvarar?	Hur och när utvärderas insatsen?
Pedagoger	Arbeta aktivt med både främjande och förebyggande arbete.	Under hela verksamhetsåret , höstens arbetsplats-träffar arbetar vi med den reviderade likabehandlingsplanen.	Arbetsplats-träffar.	Förskolechef Förskolans pedagoger	Reflektionsbok fortlöpande och vid medarbetarsamtal. Utvärdering av likabehandlingsarbetet.
Barnen	Vi gör barnen delaktiga i planen.	I det dagliga värdegrundsarbetet. Vi berättar för barnen om saker vi ska förbättra	Vardagliga samtal med barnen.	Förskolans pedagoger	Fortlöpande
Vårdnadshavare	Vi gör vårdnadshavarna delaktiga i planen.	En gång per år.	Föräldramöte föräldraråd. Inskolnings/utvecklings-samtal. Aktuell version finns på hemsidan samt på förskolan.	Förskolechef Förskolans pedagoger. Förskolechef	Årligen vid föräldraenkät. Avdelningens reflektionstid. Uppdateras årligen.
Vikarier	Informera om planen.	Vid vikarie-intervju.	Visa planen	Förskolechefen samt den pedagog som tar emot vikarien	Utvecklingsdag
Hos övrig personal	Informera om planen.	Vid ett husmöte under hösten.	Visa planen och lämna den till chef inom kök, städ och vaktmästare	Förskolechef bjuder in köket och städ till husmöte	Utvecklingsdag

Uppföljning och utvärdering

Vid avdelningsreflektionerna då vi reflekterar och planerar verksamheten.

Vid två tillfällen varje år kommer vi att genomföra olika kartläggningar och observationer i verksamheten och av lärmiljön.

Planen följs årligen upp vid utvecklingsdagen under våren vid utvärdering av årets arbetsplan.

1. Diskrimineringslagen

2. Skollagen

Kom överens om vilken/vilka metoder ni ska använda på din förskola/avdelning för att få ett så bra underlag som möjligt. Ni kan välja olika metoder för olika grupper.

Syfte: En kartläggningsmetod där resultatet (analys/åtgärder) ska in i likabehandlingsplanen och arbetsplanen.

Dessa trygghetsvandringar/observationer görs:

- På olika tider på dagen och vid olika årtider
- Utifrån ålder och kön

Kom ihåg: Att ställa öppna frågor (ej ja eller nej frågor)

Metod 1: En lek med barnen inne/ute

Syfte: Att få syn på var barnen upplever trygghet/otrygghet och skapa delaktighet för barnen. Barnen får en bild av ett glatt och ett ledset ansikte var. Barnen går en och en till rummet/platsen och väljer vilket ansikte de tycker passar i rummet/platsen. De lägger bilden upp och ner på golvet/marken och går därifrån så att nästa barn kan göra samma sak med sina bilder.

När alla lagt sina gubbar i rummet/platsen hämtar vi bilderna och samtalar om vilka gubbar som kom fram i olika rum/platser. Barnen berättar varför de valt en glad eller en ledsen gubbe. Barnen berättar bara det de själva vill, här kan det komma fram en del saker som till exempel att det kan vara läskigt med toaletterna när lampan är släckt.

Metod 2: Observation där pedagogen kartlägger var barn och pedagoger vistas ute/inne.

Syfte: Att synliggöra var pedagogerna behöver befinna sig för att skapa trygghet och trivsel för barnen.

1. Rita upp en enkel karta ute/inne, kopiera upp flera ex. så att de finns tillgängliga för alla när tillfälle ges.
2. Kryssa i på kartan var barnen/pedagogerna befinner sig.

Efterarbete :

1. Samtal med barnen kring:

- Var/om barnet/barnen vill att pedagogerna ska finnas med?
- Vilka leker de med?
- Vilka roller finns med?
- Vem/vilka bestämmer i leken?

2. Gör en analys av vad som kom fram. Vilka åtgärder behövs?

Metod 3: Barnen använder kamera och tar kort på trygga/otrygga platser

Syfte: Att skapa delaktighet för barnen, på ett konkret sätt synliggöra miljön ur barnets perspektiv.

Ge barnen en kamera/Ipad och be dem ta kort på en plats de tycker är trygg/otrygg

Skriv ut bilderna och sätt upp/ gör ett collage

Samtala med barnen utifrån bilderna, ställ öppna frågor ex. Var? Vad? Vem/Vilka? När? Hur?

Dokumentera vad som kommer fram

Analys:

- Vad kom fram?
- Vilka åtgärder behövs?

FRÅGOR TILL VÅRDNADSHAVARE EFTER INSKOLNING

BARN PÅ AVD.....

Vår strävan är att erbjuda så hög kvalitet som möjligt på våra avdelningar och svaren utgör ett viktigt underlag för vårt utvecklings/kvalitetsarbete gällande trygghet och trivsel.

Frågorna ingår även som en del i kartläggningen utifrån vår Likabehandling/plan mot kränkande behandling. Resultaten av era svar blir därigenom även en del av vårt förebyggande arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Kryssa i det alternativ du tycker stämmer bäst! Lämna gärna kommentarer på raden efter varje område samt vid platsbrist på baksidan!

Bedömningsnivåer:

5= Instämmer helt 4= Instämmer till stor del 3= Instämmer delvis 2= Bristfälligt 1= Instämmer inte alls

1. Vilken typ av inskolning har ditt/ert barn haft?

3 dagar

14 dagar

Gruppinskolning

Annan typ av inskolning

Kommentarer

2. Jag/vi tycker att inskolningen har fungerat bra

5

4

3

2

1

Kommentarer

3. Jag/vi upplever att lämning och hämtning fungerar bra

5

4

3

2

1

Kommentarer

4. Jag/vi upplever att mitt/vårt barn är trygg i förskolan

5

4

3

2

1

Kommentarer

FRÅGOR TILL VÅRDNADSHAVARE VID UTVECKLINGSSAMTAL

BARN PÅ AVD.....

Vår strävan är att erbjuda så hög kvalitet som möjligt på våra avdelningar och svaren utgör ett viktigt underlag för vårt utvecklings/kvalitetsarbete gällande trygghet och trivsel.

Frågorna ingår även som en del i kartläggningen utifrån vår Likabehandling/plan mot kränkande behandling. Resultaten av era svar blir därigenom även en del av vårt förebyggande arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Kryssa i det alternativ du tycker stämmer bäst! Lämna gärna kommentarer på raden efter varje område samt vid platsbrist på baksidan!

Bedömningsnivåer:

5= Instämmer helt 4= Instämmer till stor del 3= Instämmer delvis 2= Bristfälligt 1= Instämmer inte alls

1. Jag/vi upplever att mitt/vårt barn bemöts så att hon/han känner sig trygg.

5 4 3 2 1

Kommentarer

---

2. Jag/vi upplever att mitt/vårt barn trivs i förskolan.

5 4 3 2 1

Kommentarer

---

3. Jag/vi blir bemött med respekt och förtroende

5 4 3 2 1

Kommentarer

---

4. Jag/vi känner oss trygg vid lämning/hämtning?

5 4 3 2 1

Kommentarer

Underlag för barnintervju - Trygghet och trivsel

bilaga 5

Namn: ..... Avdelning: .....Ålder: .....

Intervjuare: ..... Datum: .....

Frågor:	Glada Ledsna ansikten		Kommentarer:
			
När känner du dig så här?			
När känner du dig så här?			
Hur känns det att vara på förskolan?			
Hur trivs du med dina kompisar i förskolan?			
Hur känns det när du äter mat?			
Finns det någon vuxen som lyssnar på dig i förskolan?			
Hur känner du dig när du är med de vuxna på förskolan?			
Hur känns det när du går på toaletten?			
Hur känner du dig när du leker inne?			
Hur känner du dig när du leker ute?			

Övrigt .....

Dokumentation av utredning vid diskriminering och kränkande behandling

Datum: _____

Anteckningar förda av: _____

Befattning: _____

Rubrik för händelsen: _____
(t ex diskriminering, kränkande behandling, hot, våld)

Barn som varit utsatt/a: _____

Annan/andra personer som nämnts i samband med händelsen:

_____

Beskrivning av händelsen:

_____

_____

_____

Har vårdnadshavare informerats? _____ När? _____ Av vem? _____

Vilka andra har informerats? _____

När? _____ Av vem? _____

Vilka åtgärder har vidtagits? _____
(Individ-, grupp-, skol- och förvaltningsnivå)

_____

Datum för uppföljning och utvärdering: _____

Vilka ska delta vid uppföljning och utvärdering?

_____

_____

Ansvarig: _____

Uppföljning och utvärdering

Datum: _____

Medverkande: _____

_____

Vad har hänt sen sist:

_____

_____

_____

Vad händer nu:

_____

_____

_____

Ansvarig utredare:

_____

Definition av begrepp

bilaga 7

Diskriminering är förbjuden oberoende av diskriminerande avsikt och oberoende av om det är fråga om *direkt eller indirekt diskriminering*.

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan och diskrimineringen har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering innebär att man behandlar alla lika.

Begreppet *likabehandling* menar att alla barn/elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett om de omfattas av någon diskrimineringsgrund.

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier kan förekomma mellan barn/vuxna, barn/barn och mellan vuxna/vuxna.

Kränkande behandling, ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns/elevs värdighet. Begreppet ska täcka in alla beteenden som ett barn upplever som kränkande, men som saknar koppling till någon diskrimineringsgrund, t ex mobbning. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. En viktig utgångspunkt är att den som uppger att han/hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Kränkningar kan vara:

- fysiska (t ex slag, knuffar).
- verbala (t ex att bli hotad, svordomar, öknamn).
- psykosociala (t ex utfrysning, blickar, alla går när man kommer).
- texter och bilder (t ex lappar, fotografier).

Befogade tillsägelser, tillrättavisningar som är befogade för att ordning och god miljö är, även om barnet kan uppleva det kränkande, tillåtet.

Diskrimineringsgrunder

En diskrimineringsgrund är en del av din person som är skyddad av svenska lagar mot diskriminering. Det betyder att det är förbjudet enligt lag att behandla en person sämre än någon annan med anledning av en diskrimineringsgrund. I diskrimineringslagen står i vilka situationer som detta är förbjudet. Exempelvis är det diskriminering om en affär behandlar en kvinna sämre än män som vill handla, men om Per inte vill umgås med Carola på sin fritid så är det inte diskriminering.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas att en person tillhör en grupp av personer som har samma hudfärg, samma nationella eller etniska ursprung eller delar något annat liknande förhållande.

Funktionsnedsättning

En bestående fysisk, psykisk eller begåvningsmässig begränsning av en persons funktionsförmåga. Begränsningen kan ha uppstått till följd av en skada eller en sjukdom som fanns vid födelsen eller som har kommit senare eller förväntas komma. Exempel på funktionsnedsättningar som förväntas komma är effekter av sjukdomar som till exempel HIV och MS. I lagen heter diskrimineringsgrunden funktionshinder, men för att synliggöra att hindret uppstår i mötet med omgivningen avråder vi från att använda det begreppet.

Kön

Avser att en person juridiskt är kvinna eller man. Även personer som är transexuella eller som har transexuell bakgrund omfattas av diskrimineringsgrunden.

Könsidentitet eller -uttryck

Att uppfattas bryta mot traditionella könsroller i sätt att vara eller se ut. I lagen heter diskrimineringsgrunden könsöverskridande identitet eller uttryck. Vi avråder från att använda det uttrycket eftersom det antyder att det finns fasta normer för hur en människa ska uttrycka och uppleva sitt kön och att detta går att överskrida.

Religion eller annan trosuppfattning

Med trosuppfattning avses olika religiösa uppfattningar eller uppfattningar som har grunder som är jämförbara med religion. Exempel på religiösa och andra trosuppfattningar är buddism och ateism. Etiska, filosofiska eller politiska åsikter skyddas inte av lagen.

Sexuell läggning

Bisexuella, heterosexuella och homosexuella. Det vill säga vem du blir attraherad av eller kär i kopplat till kön.

Ålder

Uppnådd livslängd.

Noteringsblankett – Tillbud och skador

Obs. detta är en noteringsblankett, som används som underlag för införande i datasystemet - MarshPlus.
Blanketten skall lämnas till ansvarig chef eller utsedd person, för registrering av ärendet.

Var inträffade händelsen:

Förvaltning: _____

Verksamhet: _____

Enhet: _____

Plats: _____

Namn på anmälaren: _____

Telefon nr: _____

Datum: (xxxx-xx-xx) _____

Klockslag: (xx:xx) _____

1. ☐ Skada	Ev. namn på skadad person: _____		☐ Tillbud
2. ☐ Person	☐ Störning	☐ Ekonomi	☐ Annan skada
↓ ↓ ↓ ↓			
3. Personkategori			
☐ Besökare			☐ Verksamhetspecifik
☐ Elev			☐ Externt
☐ Entreprenör			
☐ Medarbetare/Personal			
☐ Elev i förskola			
☐ Brukare			
☐ Övrigt (skriv i händelsebeskriv)			
↓ ↓ ↓ ↓			
4. Skadekategori			
☐ Akutskada			
☐ Fallskada			
☐ Våld			
☐ Rån			
☐ Färdolycka			
☐ Halkskada			
☐ Sjukdom			
☐ Hot			
☐ Övrigt (skriv i händelsebeskriv)			
↓ ↓ ↓ ↓			
5. Typ av skada/tillbud:			
☐ Akut förgiftning, påverkad av ämne	☐ Driftstörning - DATA	☐ Bedrägeri	☐ Brand
☐ Psykisk ohälsa	☐ Driftstörning - EL	☐ Förskingring	☐ Inbrott
☐ Brännskada/Frätskada	☐ Driftstörning - LARM	☐ Stöld	☐ Klotter
☐ Förlust av kroppsdel	☐ Driftstörning - Passer/lås system	☐ Övrigt (skriv i händelsebeskriv)	☐ Skadegörelse
☐ Hjärnskada, utom hjärnskakning	☐ Driftstörning - TELEFONI		☐ Vatten
☐ Hjärnskakning	☐ Driftstörning - VATTEN		☐ Glaskross
☐ Kross-, kläm-, eller mjukdelsskada	☐ Driftstörning - VENT		☐ Övrigt (skriv i händelsebeskriv)
☐ Dödsfall	☐ Personrelaterad störning		
☐ Skellettskada	☐ Övrigt (skriv i händelsebeskriv)		
☐ Stukning, vrickning, sträckning			
☐ Sårskada			
☐ Tandskada			
☐ Ögonskada			
☐ Falla, halka, ramla, snubbla			
☐ Hot / Våld			
☐ Klämma, fastna			
☐ Mobbing, trakasserier			
☐ Mobbing, trakasserier via sms/mms			
☐ Mobbing, trakasserier via e-post			
☐ Ofredande			
☐ Ofredande via e-post			

